

Totuus metsästä

Metsä on puiden muodostama kasviyhdyskunta tai puita suhteellisen tiheässä kasvava alue. Sanalla on myös erikoismerkityksiä, kuten ilmauksissa ”lähteä puolukkametsään” tai ”olla metsällä”. Näin lakonisesti metsä-sanaa valaisee yleiskieltä kuvaava *Kielitoimiston sanakirja*.

Lakoniseksi ei voi sanoa julkista keskustelua, jota metsästä on viime vuosina käyty. Keskustelu on poukkoillut kuin makuupaikaltaan häytytetty jänis. Monesti on toki palattu perusasioiden pariin, kuten metsän määritelmään ja tarkoitukseen: Voiko puupeltoa kutsua metsäksi? Pitääkö metsän tuottaa ihmiselle rahaa vai rauhaa? Kumpi oli ensin, ihminen vai metsä?

Viime aikoina keskeinen teema on ollut met-sien käsittelemisen tavat, erityisesti ”avohakkuiden” ja ”jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen” vastakkainasettelu. Julkisessa keskustelussa vedotaan taajaan muka varmoihin tietoihin erilaisen metsänkäsittelykeinojen paremmuudesta. Monilla keskustelijoilla on esittää väitteidensä tueksi tutkimustuloksia ja asiantuntija-arvioita.

Faktanvalikointi on päivän sana metsäkeskusteluissa. Myös juureva ehdottomuus valtaa alaa.

Siinä missä avo-, aukko-, uudistus- ja pääte-hakkuut ovat yhdelle metsän hoitamista, toiselle ne ovat tuhoamista. Muuan somettaja sanoo, että avohakkuu on täystuho metsän lajeille. Toisen mukaan avohakkuu vastaa metsän luontaista uudistumista. Kolmas kertoo, että avohakkuukielto olisi isku pohjoisen sahoille. Neljäs tietää, että hakkaamatta jättäminen tarkoittaa sitä, että metsäluonto kasvaa lopulta umpeen pimeää kuusikkoa.

Asuin elämäni alkukymmenet metsässä, Itä-Lapin kairassa. ”Suuri oli metsän puitten seura”,

kuten Samuli Paulaharjun kiteyttää *Sompio*-kirjassaan (1939). Paulaharju näki metsässä aihkeja ja räkämäntyjä, keloja ja suostoja, komoja ja aarniohonkia. Samoja puita katseli metsuri-isäni, mutta hänelle tulivat tutummiksi sanat tukki ja pölli, motti ja kiintokuutio, sahatavara ja paperitavara.

Kirjoittavana ihmisenä olen monesti miettinyt Pentti Haanpään ”Puoli miljoonaa puunrunkoa” -novellin kuvausta puuvainajista ja niiden myöhemmistä vaiheista: ”Kuule valkoisen paperin pinnasta kohoava vuosisataisten tuulien humina!”

Ennen Lapista muuttamistani ehdin nähdä uuden ajan. Isot koneet korvasivat metsurit ja rymistelivät petäjiköissä aukkoja alati avartaen. Motojen perässä tulivat maankäsittelykoneet, voin yhä kuulla korvissani, miten ne kolistelivat eteenpäin kivikoissa. Useina kesinä olen kävellyt noita velttauksia pottiputken kanssa, uuden metsän tai puupellon alkuja istuttaen.

Metsäkeskusteluissa vedotaan monenmoisiin tietoihin ja miltei poikkeuksetta tunteisiin. Sanoilla on paitsi merkityksiä myös merkitystä. Keskustelussa isketään kirves kiveen, kun yksi tarkoittaa metsällä aarniometsää, toinen energiametsää, kolmas luonnonmetsää, neljäs suojelumetsää. Metsäsanoissa on mistä valita: sanakirjassa selitetään puolen sadan metsä-loppuisen sanan käyttötapoja.

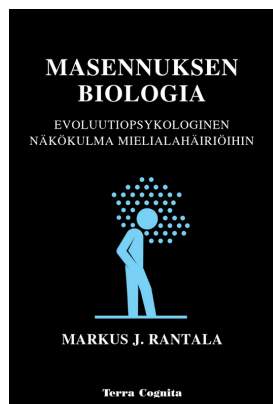
Ainoa lopullinen totuus metsästä on, että metsästä on monta totuutta. Ja totuuden metsästäjällä on monta mahdollisuutta mennä metsään.

VESA HEIKKINEN

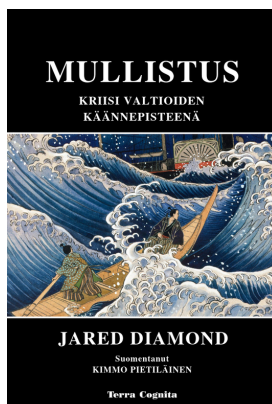
Kirjoittaja on suomen kielen dosentti ja tietokirjailija.

Terra Cognita

Parasta suomenkielistä tietokirjallisuutta.

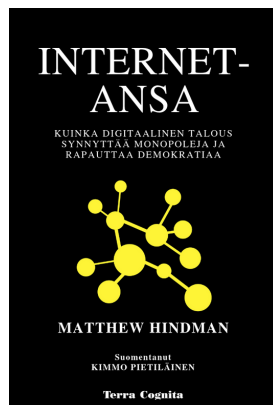
Markus J. Rantala: *Masennuksen biologia, Evoluutiopsykologinen näkökulma mielialahäiriöihin.* Ovh. 40 €.

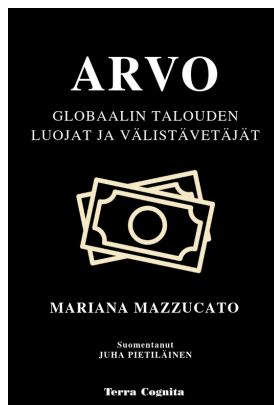
Jared Diamond: *Mullistus, Kriisi valtioiden käännepiirteenä.* Ovh. 50 €.

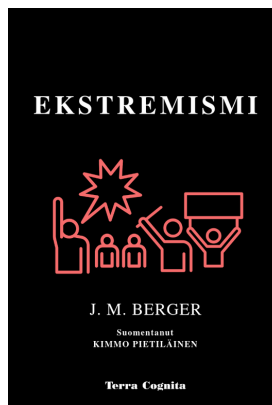
Vaclav Smil: *Energia ja sivilisaatio, Historia.* Ovh. 60 €.

Matthew Hindman: *Internet-ansa, Kuinka digitaalinen talous synnyttää monopoleja ja nakertaa demokratiaa.* Ovh. 40 €.

Mariana Mazzucato: *Arvo, Globaalinen talouden luojat ja välistävetäjät.* Ovh. 40 €.

J. M. Berger: *Ekstremismi.* Ovh. 30 €.

Hyvin varustetuista kirjakaupoista tai suoraan kustantajalta.

www.terracognita.fi